

Sagen sig i England saaledes, at man ikke der eller idetmindste til det Sidste ikke har kjendt en offentlig Anklager, men at det der, ligesom i gamle Dage hos os, paahviler den, imod hvem en Forbrydelse er begaaet, selv paa egen Beforsning at paatale den ved Retten, hvorhos tillige enhver Anden har en saadan Paataaleret, der gjaelder, som man med et latinsk Udtryk betegner det, en fuldstaendig actio popularis. Dette har haadt til Følge, at i den engelske Retsbevidsthed er det gaaet ind som et Sed, at Publikum selv maa hjælpe til, at saadanne Oplysninger fremstafes, som ere fornødne, for at en Forbryder kan blive dømt. Jeg har læst, at det derfor ikke sjældent hænder i England under disse Forhør, der holdes offentlig, at der frivillig melder sig Vidner imod den Anklagede. Hos os, hvor Om sorgen for Paatalen af en Forbrydelse er overladt til Statens Forsorg, stiller det sig jo ganske anderledes i saa Henseende. Her er det mig ikke bekjendt Andet, end at i de fleste Tilfælde vil den, der kommer til at møde for Retten som Vidne i en kriminel Sag, i Særdeleshed naar den ikke angaar ham selv, betragte det som noget Ubefageligt, som han helst vilde være fri for, og jeg tror ikke, at der er nogen Anledning til at tro, at det skulde blive anderledes, om man med Forslagets § 79 gaar til at gjøre Forhørene offentlige, Noget, der under alle Omstændigheder er særdeles haardt for den Mistænkte. Man kan sige, at den, der har begaaet en Forbrydelse, maa finde sig deri, men den, som nu senere findes at være uskyldig mistænkt, ham maa og bør man dog ialtfald tage Hensyn til, og for ham er det særdeles haardt, at det skal ubbafuneres til alle Sider, at en saadan Mistanke har været rettet imod ham, om det end senere er blevet fundet, at denne Mistanke var ugrundet. — Det er muligt, at Hensynet til det almene Bedste efter en Mening, som kan faae Overhaand, maa forbre, at man ikke i kriminelle Sager idetmindste fra først af kan stille Anklageren og Forsvareren paa lige Fod. Jeg siger ikke, at det er min Mening, tværtimod, jeg holder nærmest til det Modsatte, men jeg siger, at det er muligt, at en saadan Mening kan faae Overhaand, og det er da denne, at man maa indrømme Anklageren et Forspring, at man maa indrømme Anklageren en Ret til idetmindste for en Tid at lamme den Anklagedes, den Sigtedes Forsvar for at umuliggjøre ham at modarbejde Undersøgelsen paa en saadan Maade, at Bevisligheder derved kunde tabes. Men selv om man altsaa vil indrømme Anklageren dette Forspring, saa tror jeg dog, at Retferdigheden fordrer to Ting, og den første er den, at dette Forspring ikke benyttes paa en saadan Maade, at han tilintetgjør eller vanskeliggjør de Beviser, som den Sigtede kan og bør have i fuldt Maal til at godtgjøre sin Uskyldighed. Det Andet er dette, at der maa komme en Tid, hvor den Anklagede

kan sige: Maa jeg nu bede om at træde frem for en uildet Ret, hvor Partiet er lige, for en Ret, som ikke tidligere har haadt med Sagen at gjøre, som ikke har kunnet danne sig nogen Mening forhen imod mig, for en Ret, for hvem Anklageren paa den ene Side og jeg paa den anden Side kunne høres saaledes, at Retten kan dømme fuldstaendig upartist og uildet. Spørger man nu om, hvorvidt det foreliggende Lovudkast har fyldestgjort disse Fordringer, favner jeg i dette nogle Bestemmelser i den Retning, som findes i den Lovgivning, der væsentlig har tjent Processkommissionen til Forbillede, og da navnlig den tydske Rigslov af 1ste Februar 1877. Sammes § 23 indeholder nemlig følgende Bestemmelser, der i Overtættelse lyder saaledes: „Undersøgelsesdommeren maa ikke i den Sag, i hvilken han har ført Forundersøgelsen, være Medlem af den dømmende Ret.“ Denne Bestemmelse af, som Enhver kan se, til Hensigt at sikke den Anklagede, at han dømmes af en uildet Ret, der ikke tidligere var forud indtagen imod ham, men en tilsvarende Bestemmelse har jeg ikke kunnet finde i det foreliggende Lovudkast. Jeg bemærker, at efter det foreliggende Udcast kan ogsaa i Landsretssager Undersøgelsesdommeren være Landsrettsdommer. Fremdeles indeholder den nævnte Paragraf i den tydske Rigslov af 1ste Februar 1877 følgende Bestemmelser: „Ved Hovedforhandlingen for Straffesammeret“ — det er en derværende Kollegialret — „maa ikke mere end de to af de Dommere fungere med, som have medvirket ved Sagens Henviisning til Hovedforhandlingen, og navnlig ikke de Dommere, der have givet Beretning om Statsanklagerens Klagestrif.“ Ogsaa denne Bestemmelse gaar ud paa at sikke den Sigtede, at idetmindste Flertallet af den Rets Dommere, af hvilken hans Skyld eller Ikke-Skyld paakjendes, staar paa et uildet Standpunkt. En tilsvarende Bestemmelse har jeg heller ikke kunnet finde i det foreliggende Lovudkast. — Jeg kommer nu til at omtale Grundlovens § 81, der, som bekjendt, foreskriver, at Husundersøgelse ikke maa finde Sted uden efter Retskjendelse, medmindre en særlig Lov hjemler en Undtagelse herfra. Der kan da være Spørgsmaal om, hvorvidt det foreliggende Lovforslag forsøger videre at udvikle Bestemmelserne i Grundlovens § 81 i den Rand, hvori disse ere givne, eller hvorledes Lovforslaget ellers stiller sig paa dette Punkt. Jeg har her ikke kunnet finde Andet end, at Lovforslaget synes at gjøre et Tilbagestrid fra, hvad der nu gjaelder hos os. Det hedder nemlig i Lovforslagets § 115, at Husundersøgelse eller, som det i Lovforslaget i noget videre Betydning kaldes, Ransgaaing ordentligvis kun kan finde Sted isølge en Retskjendelse, medmindre den Paagjældende udtrykkelig fratager Krav herpaa. Fremdeles hedder det med Hensyn til dette Punkt i Lovforslagets